

2 RAVITSEMUKSELLA HYVINVOINTIA

tarkistuslista sosiaali- ja
terveyspalveluille hyvää ravitsemusta
tukevista toimenpiteistä

- Tämä tarkistuslista on tarkoitettu päätöksenteon tueksi ravitsemusta koskevien tavoitteiden asettamisessa ja toteutuksen seurannassa sosiaali- ja terveyspalveluille sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja ravitsemuksen yhteistyöryhmille.
- Tarkistuslista sopii työvälineeksi myös viranhaltijoille ja luottamushenkilöille kunnissa, kuntayhtymissä (sairaanhoidopiireissä) sekä yksityisen ja kolmannen sektorin palvelutuotannossa (jäljempänä "organisaatio"). Tämän lisäksi on saatavilla erillinen tarkistuslista kunnille hyvää ravitsemusta tukevista yleisistä toimenpiteistä <https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>.
- Ravitsemukseen liittyvä seurantatieto, toimenpiteet ja niiden toteutuminen raportoidaan vuosittain.*

Sosiaali- ja terveyspalvelujen johtaminen edistää väestön hyvää ravitsemusta

- Kyllä** **Ei** Organisaatiossa on ravitsemusohjausta ja -hoitoa ja niihin liittyvää ruokapalvelutuotantoa koordinoiva moniammatillinen ravitsemusryhmä.
- Kyllä** **Ei** Organisaation hallinnon eri tasoilla arvioidaan säännöllisesti ravitsemusohjauksen ja -hoidon sekä niihin liittyvien ruokapalvelujen toteutumista.
- Kyllä** **Ei** Organisaatiossa on käytössä asiakaspalauttejärjestelmä, jolla kerätään arviointitietoa ravitsemusohjauksen ja -hoidon sekä niihin liittyvien ruokapalvelujen asiakaskokemuksista.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa huomioidaan ravitsemus osana palvelua ja hoitoa

- Kyllä** **Ei** Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti ravitsemuskoulutusta.
- Kyllä** **Ei** Henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää työnsä tukena ravitsemusterapeutin asiantuntijapalveluja.
- Kyllä** **Ei** Sosiaali- ja terveyspalveluissa on tarjolla eri ammattilaisten antamaa matalan kynnyksen ravitsemusneuvontaa.
- Kyllä** **Ei** Kunnan/sosiaali- ja terveyspalveluiden verkkosivuilla tarjotaan ajankohtaista, arvioitua ja käytännönläheistä ravitsemustietoa.
- Kyllä** **Ei** Sosiaali- ja terveyspalveluissa ravitsemukseen liittyvät pulmat ja vajaaravitsemuksen riski tunnistetaan ja kirjataan asiakkuuden alussa.
- Kyllä** **Ei** Sosiaali- ja terveyspalveluissa asiakkaan/potilaan ravitsemustila ja sen säännöllinen seuranta on kirjattu osaksi hoito-, asiakas- ja palvelusuunnitelmaa (esimerkiksi asumispalveluyksiköt, pitkäaikaiset hoitosuhteet ja muut asiakkaat).
- Kyllä** **Ei** Sosiaali- ja terveyspalveluissa järjestetään ravitsemusaiheisia osallisuusfoorumeita (potilas- ja asiakasfoorumeita) eri kohderyhmille (esimerkiksi vauvaperheet, vanhukset, potilasryhmät).
- Kyllä** **Ei** Ravitsemus on osa sosiaalipalvelujen (mm. kotihoito, asumispalvelut, laitos- ja perhehoito) omavalvontasuunnitelmaa.

Ravitsemushoidon toteuttamisessa on käytössä seuraavat Käypä hoito -suositukset

- Kyllä** **Ei** Lihavuus (lapset, nuoret ja aikuiset)
- Kyllä** **Ei** Tyyppin 2 diabetes
- Kyllä** **Ei** Kohonnut verenpaine
- Kyllä** **Ei** Dyslipidemiat
- Kyllä** **Ei** Kariuksen hallinta
- Kyllä** **Ei** Ravitsemushoidossa on käytössä Ravitsemushoitosuositus (Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2023).
- Kyllä** **Ei** Lasten ja lapsiperheiden ohjaukseen on käytössä Neuvokas perhe -ohjausmenetelmä tai vastaava.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa ravitsemusasiat kirjataan asiakassuunnitelmiin**

Lapset ja lapsiperheet

- Kyllä** **EI** Neuvolassa
Kyllä **EI** Suun terveydenhuollossa
Kyllä **EI** Sosiaalihuollon palveluissa

Kouluikäiset ja nuoret

- Kyllä** **EI** Kouluterveydenhuollossa
Kyllä **EI** Opiskeluterveydenhuollossa
Kyllä **EI** Suun terveydenhuollossa
Kyllä **EI** Sosiaalihuollon palveluissa

Työikäiset

- Kyllä** **EI** Työttömien terveystarkastuksiin sisältyvät ravitsemusasiat.
Kyllä **EI** Työvoiman ulkopuolella olevien asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalveluissa huomioidaan ravitsemusasiat.

Ikääntyneet

- Kyllä** **EI** Ikääntynyt ja hänen läheisensä saa tarvittaessa ravitsemusohjausta ja tarvitsemansa laadukkaat ruokapalvelut.
Kyllä **EI** Ikääntyneen asiakkaan/potilaan painoa ja sen muutoksia seurataan säännöllisesti.
Kyllä **EI** Ikääntyneen asiakkaan/potilaan yleistila arvioidaan säännöllisesti myös ravitsemuksen näkökulmasta.
Kyllä **EI** Ikääntyneen asiakkaan/potilaan suun terveyttä arvioidaan säännöllisesti.

Eriyistä tukea tarvitsevat

- Kyllä** **EI** Sosiaali- ja terveyspalveluissa on maahanmuuttajille ja erityisryhmille kohdennettua ravitsemusneuvontaa ja -ohjausta.
Kyllä **EI** Päihde- ja mielenterveyspalveluissa ravitsemus huomioidaan osana hyvää hoitoa.

Eri väestöryhmien asiakassuunnitelmiin** kirjattu ravitsemustieto raportoidaan* vuosittain

- Kyllä** **EI** Lapset ja lapsiperheet
Kyllä **EI** Kouluikäiset ja nuoret
Kyllä **EI** Työikäiset
Kyllä **EI** Ikääntyneet
Kyllä **EI** Eriyistä tukea tarvitsevat

* Raportointi toimintakertomuksessa, osavuosisikatsauksessa, hyvinvointisuunnitelman toteumassa tai muussa virallisessa asiakirjassa.

** Asiakassuunnitelma on yleiskäsite asiakas-, terveys-, palvelu- ja hoitosuunnitelmille sekä asiakkaiden hoito- ja palvelusopimuksille tai vastaaville.

Lisätietoa ikäryhmäkohtaisista ravitsemus- ja ruokasuosituksista, työkaluista ja hyvistä käytännöistä:

<https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>